

תלמוד

קטע שלא נלמד

הוראות

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה פרק אחד	–	100 נקודות
סך הכול	–	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

למדו היטב את המשנה ואת סוגיית הגמרא שבנספח (גיטין, דף עח, ע"א-ע"ב). היעזרו בפירוש רש"י. הסוגיה עוסקת בשלושה מקרים ברשות הרבים: בעל שזרק גט לאשתו, איש שזרק לאישה את כסף קידושה, לווה שזרק למלווה את הכסף שהוא חייב לו.

ביאור מילים:

"מגורשת ואינה מגורשת" – האישה ספק מגורשת.

ענו על כל השאלות 1-10.

1. א. במשנה נאמר: "וכן לעניין קידושין".

(1) מהו הדין במקרה של "מחצה על מחצה" לעניין קידושין?

(2) בנוגע למקרה של "מחצה על מחצה" לעניין קידושין, מה יהיה הדין אם האישה תסכים להינשא לאיש שזרק לה את כסף הקידושין, ומדוע?

(3) בנוגע למקרה של "מחצה על מחצה" לעניין קידושין, מה יהיה הדין אם האישה תרצה להינשא למישהו אחר, ומדוע? (6 נקודות)

ב. במשנה נאמר: "וכן לעניין החוב... קרוב למלווה זכה המלווה". במסורת הש"ס מובאת גרסה (שמופיעה גם בהמשך הסוגיה): "זכה הלווה".

הסבירו בלשונכם את המקרה ואת הדין על פי כל אחת מן הגרסאות. (6 נקודות)

2. "היכי דמי קרוב לה... כגון שהיו שניהן עומדין בארבע אמות".

על פי רבי שמואל בר רב יצחק, כתבו בלשונכם את המקרה של "מחצה על מחצה" לעניין גירושין, והסבירו מדוע הדין במקרה זה הוא "מגורשת ואינה מגורשת". (5 נקודות)

3. "וליחזי הי מינייהו קדים... והא אי אפשר לצמצם".

א. "וליחזי הי מינייהו קדים" – הסבירו בלשונכם את קושיית הגמרא. בתשובתכם פרטו מהו הדין כשהבעל הגיע למקום לפני האישה, ומהו הדין כשהאישה הגיעה למקום לפני הבעל. (5 נקודות)

ב. "וכי תימא דאתו תרווייהו בהדי הדדי והא אי אפשר לצמצם".

הסבירו את הניסיון לתרץ את קושיית הגמרא ואת הדחייה של ניסיון זה. (4 נקודות)

4. "אלא אמר רב כהנא... והא אגיד גביה".

- א. על פי רב כהנא, כתבו בלשונכם את המקרה של "מחצה על מחצה", והסבירו מדוע הדין במקרה זה הוא "מגורשת ואינה מגורשת". (5 נקודות)
- ב. "והא אגיד גביה" – הסבירו בלשונכם את קושיית הגמרא על האוקימתא של רב כהנא. בתשובתכם הסבירו מה צריך להיות הדין במקרה זה על פי המקשן, ומדוע. (6 נקודות)
- ג. עיינו שוב בדברי רב, וכתבו מה יהיה הדין אם הגט נמצא מחוץ לארבע אמות של הבעל וגם מחוץ לארבע אמות של האישה. נמקו את תשובתכם. היעזרו ברש"י. (4 נקודות)

5. "אלא רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו... ואחת אומרת קרוב לה".

- א. על פי רבה ורב יוסף, כתבו בלשונכם את המקרה של "מחצה על מחצה", והסבירו מדוע הדין במקרה זה הוא "מגורשת ואינה מגורשת". (4 נקודות)
- ב. עיינו בדברי הרשב"א שלפניכם, וענו על השאלות שאחריהם.
- רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו הכא בשתי כתי עדים עסקינן. הקשה הרב רבי אלחנן ז"ל אם כן הא דקתני לעניין החוב מחצה על מחצה יחלוקו היינו נמי בשתי כתי עדים, ואמאי יחלוקו אדרבה הוה לן למימר אוקי תרי לבהדי תרי ואוקי ממונא בחזקת מריה? ותרצו בתוספות דהכא לתרווייהו אית להו חזקה. למלוה איכא למימר אוקי אחזקתיה שהוא מחויב לו הלווה קודם שנולד ספק זה, וללוה איכא חזקה דאיכא למימר אוקי ממונא בחזקת מריה, הילכך יחלוקו. (רשב"א, גיטין עח, ע"ב)

(1) הסבירו את קושיית רבי אלחנן, וציינו מה צריך להיות הדין לפי דבריו. בתשובתכם הסבירו את המילים המודגשות בקו.

(2) הסבירו את תירוץ התוספות (המובא בדברי הרשב"א) לקושיית רבי אלחנן, והסבירו מדוע הדין הוא "שניהם יחלוקו". (8 נקודות)

6. "רבי יוחנן אומר... ידעין חברין בבלאי לפרושי כי האי טעמא".

- עד שלב זה הסוגיה דנה בהסבר של רב למושג "קרוב", ועל בסיס הסבר זה הוצגו כמה אוקימתות למקרה של "מחצה על מחצה".
- בשלב זה מובא הסבר של רבי יוחנן למושג "קרוב".
- הסבירו את ההבדל בין ההסבר של רבי יוחנן ובין ההסבר של רב למושג "קרוב". (4 נקודות)

7. "תניא נמי הכי רבי אליעזר אומר... והיא אינה יכולה לשומרו אינה מגורשת".

- א. על פי ההווה אמינא של הגמרא, הסבירו את הברייתא, והסבירו מדוע דחתה הגמרא הסבר זה. (6 נקודות)
- ב. על פי מסקנת הגמרא, הסבירו את הברייתא, והסבירו את הראיה מן הברייתא לדעה של רבי יוחנן. (6 נקודות)

8. "אמר ליה שמואל לרב יהודה... ואצרכוה חליצה".

א. הסבירו את דברי שמואל לרב יהודה. בתשובתכם הסבירו מדוע לדעת שמואל יש הבדל בין דין המשנה ובין הדין הלכה למעשה. (5 נקודות)

ב. כתבו בלשונכם את המקרה שעליו סיפר רב מרדכי לרב אשי, והסבירו מדוע "אצרכוה חליצה". (6 נקודות)

9. "וכן לעניין קידושין. אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן... 'ויצאה והיתה'".

א. "אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן לגיטין אמרו ולא לדבר אחר".

(1) פרטו את המקרה ואת הדין בנוגע לגט, ואת המקרה ואת הדין בנוגע ל"דבר אחר".

(2) עיינו בדברי רי"ד שלפניכם, וענו על השאלה שאחריהם.

קניין הגט אינו דומה לשאר הקניין דעלמא, דקניין דעלמא אין אדם יכול להקנות לחברו בעל כורחו, והגט - אדם מקנהו לאשתו בעל כורחה. אם כן, טעם החצר דרבי ליה רחמנא לא בעבור קניין הוא, שהרי היא עצובה בו ואינה חפצה לקנותו ואין חצרה קונה לה, ואף על פי כן היא מתגרשת. אלא טעם הדבר הוא, מפני שהוא משתמר לדעתה. אם כן, בכל מקום שהוא משתמר לדעתה היא מגורשת. מה שאין כן בשאר קניינים דעלמא. משום הכי אמר רבי יוחנן לגיטין אמרו ולא לדבר אחר.

(רי"ד, גיטין עח, ע"ב)

על פי רי"ד, הסבירו מדוע הדין בנוגע לגט שונה מן הדין בנוגע ל"דבר אחר".

(9 נקודות)

ב. "שאני התם דכתיב 'ויצאה והיתה'".

הסבירו את תירוץ הגמרא לקושיית רבי אבא. בתשובתכם כתבו מהו סוג הלימוד המוזכר בתירוץ. (4 נקודות)

10. "איתיביה וכן לעניין החוב... משטה אני בך קמ"ל".

על פי מסקנת הגמרא, לווה שזרק קרוב למלווה את הכסף שהוא חייב לו, והכסף אבד – האם נחשב שהחזיר את חובו? בתשובתכם ציינו שלושה מקרים על פי הגמרא ועל פי רש"י, ונמקו את תשובתכם בנוגע לכָּל אחד מן המקרים. (7 נקודות)

בהצלחה!